

meenen regel wel geen uitzondering zal maken en dat ook zijn uitspraak, alsof naar den huidige stand van onze kennis de dood als het einde moet beschouwd worden, niet het resultaat van streng wetenschappelijk denken is geweest. Indien er sprake is van gepopulariseerde wetenschap, dan moet dergelijke uitspraak daartoe gerekend worden, die immers in nauw verband moet staan met de levensopvatting van den Hoogleeraar.

Wijlen onze onder-voorzitter BAKHUIS ROOZEBOOM, een chemicus die zeker niet in reputatie bij COHEN behoeft ten achter te staan, liet 25 jaar geleden een geheel andere beschouwing hooren in zijn inaugureele rede over de wetenschappelijke beoefening der chemie en hare uitkomsten. Reeds de naam van den spreker geeft ons den waarborg, dat wij hier niet bevreesd behoeven te zijn voor een karikatuur en dat wij ook geen genoegen moeten nemen met een photographie, maar dat hij ons een schilderij zal toonen, die tintelt van leven.

Hij wijst er op, dat de mensch geen bevrediging kan vinden vóór hij de uitkomsten der natuurwetenschappen in verband gebracht heeft met zijn kennis der geesteswetenschappen en die verwerkt heeft tot één wereld- en levensbeschouwing. En natuurlijk hangt daarbij in de eerste plaats alles af van het uitgangspunt, waarop de natuuronderzoeker zelve zich plaatst en vandaar heeft men telkens een geheel andere beschouwing.

Eenerzijds heeft men de mannen van de monistische levensopvatting, die hiervan de oplossing van alle raadselen verwachten. Zien we hier niet sprekend ingevoerd een man als COHEN, die op grond van zulk een verwachting zijn lofzang hoog verheft tot verheerlijking van den mensch, die reeds zoo vele bladzijden in het boek der natuur heeft ontcijferd en voor wien ten slotte geen enkel geheim meer zal overblijven?

Anderzijds heeft men de mannen der positivistische wijsbegeerte, die meer het oog vestigen op het groote gebied van het onbekende en in hun uitsluitend mechanische natuurbeschouwing geen oplossing mogelijk achten voor de raadselen der natuur en ten slotte zich in doffe berusting neerleggen bij het woord van DUBOIS REYMOND: *ignorabimus*.

In navolging van BAKHUIS ROOZEBOOM is voor ons de eene zoowel als de andere richting te verwerpen en sluiten wij ons aan bij de Christelijke wijsbegeerte, die de bijzondere openbaring van Gods wezen aanvaardt. Zij verschaft ons gewichtige gegevens omtrent het begin en het eind der dingen, die ook naar den getuigenis der uitnemende natuurkenners buiten het bereik van het wetenschappelijk onderzoek liggen. Zij verheft ons wetenschappelijk werk door de verzekering, dat